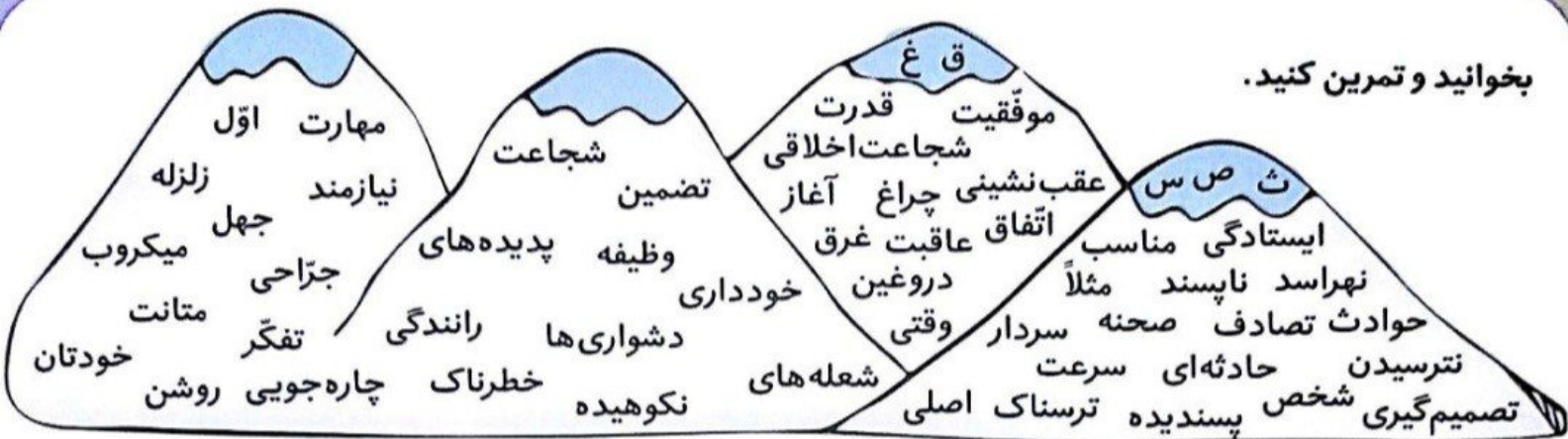

کاربرد و آزمون
درس چهاردهم فارسی پنجم دبستان
به همراه واژگان جدید
و مترادف و متضاد

www.mamplus.com

بخوانید و تمرین کنید.

۱- با استفاده از ویژگی‌های تقارن، جدول زیر را کامل کن.

غرق				رانندگی	تصادف	حوادث	غرق
				چراغ	مثلاً	جراحی	نکوهیده
		آغاز		صحنه	آغاز	تضمین	دروغین
	شخص			خطرناک	خودتان	شخص	جهل
			نهراسد	نهراسد	سرعت	شعله‌های	وظیفه

www.mamplus.com

۲- با نشانه‌های درهم ریخته‌ی زیر، کلمه بنویس.

ای خدای مهربان! ما را توانی بیخوش تا در راه شناخت تو و شناخت خود، بخوانیم تا بدانیم، بدانیم تا بدانیم و بدانیم تا همچون تو، بیافرینیم.
 نام و نام خانوادگی زیبای من: تمرین فارسی درس ۱۴ دبستان ایران

ایستگاه تفکر بنده ای که مطیع پدر و مادر و پروردگارش باشد، روز قیامت در بالاترین جایگاه است. پیامبر اکرم (ص)

www.mamplus.com

معنی لغات زیر را بنویسید (درس ۱۴ - شجاعت)

شجاعت:	نهراسد:	عاقبت:	تدبیر:	افزون:
ایستادگی:	حوادث:	پسندیده:	متانت:	نکوهیده:
تقسیم:				

۱- کلمه های به هم ریخته را مرتب کن و جمله بنویس

کارهای / کسی / که / است / از / شجاع / عاقبت / بترسد / بد

هرگز / ترسو / نمی رسند / افراد / در / موفقیت / زندگی / به

ترس های / ریشه ی / در / است / جاهل / اصلی / نادانی / نادرست / و

آن / حرف / بگویم / شجاعت / که / اخلاقی / راست / و / است / درست

۲- هر دو کلمه ای را که به هم مربوط هستند ، به هم وصل کن و در جمله ای به کار ببر

- متانت ✦
- شیرین ✦
- نبرد ✦
- متانت ✦
- صحنه ی ✦
- شجاعت ✦
- کمال ✦
- موفقیت های ✦

۴- عبارت های زیر را بخوان و زیر کلمات متضاد خط بکش.

- ✦ گاه کاری را آغاز کنیم و تا رسیدن به موفقیت و پایان کار چند بار شکست بخوریم.
- ✦ خواب عالم عبادت است و بیداری جاهل معصیت.

۵- با توجه به کلمه های پایان هر جمله، آن را کامل کن

-: ایستادگی کند. ❊
-: خودداری می کنم. ❊
-: فرو می رود. ❊
-: شکست می خوریم. ❊

۶- مانند نمونه کامل کن

-+.....+.....= راه های پیروزی ❊
-+.....+.....= حوادث ناگوار ❊
-+.....+.....= رنج جراحی ❊
-+.....+.....= حادثه ی خطرناک ❊
-+.....+.....= قاب های فلزی ❊
-+.....+.....= دستگیره ی در ❊

www.mamplus.com

۷- بخوان و هم معنی کلمه های زیر را بنویس

شجاعت - عاقبت - متانت - پیغام - مهارت - ناپسند - وقار - سرانجام - نکوهیده - خبر - دلیری - توانایی در کار

.....
.....
.....

.....
.....
.....

۸- با استفاده از (با ، به ، چون ، اگر ، که ، از) جمله ها را کامل کن.

- آن که..... نترسد ، شجاع است . ❊
- برای رسیدن موفقیت ، همه به شجاعت نیازمندیم. ❊
- ترس ، گاه نه تنها ناپسند نیست..... بسیار پسندیده است. ❊
- کسی که ازدوستی بدان خود داری می کند، شجاع خوانده می شود. ❊
- امید رهگذر را دید ، ایستاد و به او سلام کرد. ❊

۹- گزارشی درباره ی کتابخانه ی مدرسه ی خود بنویس.

.....

.....

.....

.....

طراح : اسحاق بایرامی ، آموزگار پایه ی پنجم دبستان ایران

فرزندم! متن را بخوان و از بزرگ‌ترهای مهربان‌ت بخواه، آن را به تو املا بگویند. سپس به سؤال‌های آن پاسخ بده.

متن

شجاع، شجاعت، ایستادگی ... این‌ها واژه‌هایی هستند که تو را به رویا می‌برند. به دشت، به رود، به خیمه‌ها، به شب، شب عاشورا و

این تضادفی نیست. عده‌ی زیادی در پی امام حسین (ع) روان می‌شوند و تا شب عاشورا نیز همراهی‌اش می‌کنند ولی در آخرین لحظه، قدرت تصمیم‌گیری ندارند و برمی‌گردند.

این که از خطر دوری کنی، نگوئیده نیست. این که در جست‌وجوی عافیت و عاقبت خوشی باشی، بد نیست. موفقیت به راحتی حاصل نمی‌شود. تلاش می‌خواهد، همت می‌خواهد، دل دریایی می‌خواهد.

اما رستگاری فقط در خوب خوردن و راحت بودن نیست.

چه کسی تضمین می‌کند اگر با امام همراه نباشی، سلامت بمانی؟ مگر خطرات دیگر مثل زلزله، تصادف، غرق شدن، آتش‌سوزی، بیماری و ... وجود ندارد؟

غرق شدن در دریای محبت امام زیباست. میان دود و آتش با زینب (س) باشی، زیباست.

ایستادگی با شجاعت زیباست. فداکاری زیباست. شجاعت اخلاقی زیباتر است. دفاع، از همی آن‌ها زیباتر است. سلام بر حسین (ع) مدافع دین خدا.

سوال‌ها

الف. از کدام جمله‌ی متن خوش‌ت آمد؟ آن را بنویس و نهاد و گزاره را مشخص کن.

.....

ب. کلمه‌هایی را که سه حرفی هستند، پیدا کن و بنویس.

.....

پ. جمله‌ای را که واژه‌ی «تضمین» دارد، بنویس. فعل و زمان آن را مشخص کن.

.....

۱. با توجه به متن درس، به چه کسی «شجاع» می‌گویند و «شجاعت» چیست؟

.....

.....

۲. در شعر «بال در بال پرستوها» کلمه‌های هم‌قافیه را پیدا کن و بنویس.

.....
.....

www.mamplus.com

۳. هم‌خانواده‌ی کلمه‌ی «حوادث» کدام گزینه است؟

- الف. حادثه
 ب. حدیث
 پ. احادیث
 ت. همهی موارد

۴. بند ۴ و ۵ و ۶ درس را با دقت مطالعه کن و صفت‌هایی را که در متن درس آمده است، بنویس. سپس با آن‌ها، ترکیب‌های جدید بساز.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ترکیب‌های جدید:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۵. به اول کلمه‌های زیر، کلمات «قابل، باز، خلاف، پس، زیر، پیش» را اضافه کن و کلمه‌ی جدید را دوباره بنویس.

«قانون - قبول - انداز - آمد - اعتماد - رفت»

.....	خلاف	باز	قابل
.....	پیش	زیر	پس

۶. به جای واژه‌ی داخل کمانک، هم‌معنی آن را بنویس و یک بار از روی آن بخوان.

دم خروس را روباه کند، خروس به فکر (چاره‌اندیشی) افتاد، تا برای همیشه از دست روباه (خلاص) شود. نزد جغد (با تدبیر) رفت و از او راهنمایی خواست، جغد گفت: (نیک) آن است در نزدیکی خانه‌ی سگ، برای خودت (لانه‌ی) بسازی تا برای همیشه از دست روباه (آسوده) گردی و خروس چنین کرد و راحت شد.

۷. در هر کیسه، ترکیب‌های مناسب بنویس.

پرنده - درشت - سرگشاده - پرتقال
- هفته - پهلوان - شکاری - ریشه
- خانه - کاج - شانه - تنومند -
چوبی - نامه - گلی قبل - مدرسه
- کستی - شبانه‌روزی - جنگی

www.mamplus.com

.....
.....
.....
.....
.....
.....

۸. مفهوم بیت «پیش پای او به رسم پیشواز / ابر با رنگین کمان، پُل می‌زند» را در چند جمله بیان کن.

.....

.....

.....

۹. بخش‌های حذف‌شده‌ی عبارات زیر را بنویس و آن‌ها را کامل کن.

- الف. هر چه کنی به خود کنی
- ب. کیبوتر با کیبوتر، باز با باز
- پ. عالم بی عمل به که ماند؟
- ت. ادب از که آموختی؟

۱۰. با دیدن این تصویرها، کدام ضرب‌المثل را به یاد می‌آوری؟ بنویس.

.....

.....

۱۱. در متن زیر، املاي بعضی از کلمه‌ها درست نیست. آن‌ها را پیدا کن و درست آن‌ها را بالای هر واژه بنویس.

برخی از پزشک و درمان می‌ترسند، در حالی که نمی‌دانند تلخی دارو و رنج جراحی، سلامت آن‌ها را تزمین می‌کند. خنده بر ترس‌های دروقین، گام اول به سمت شجاعت است. افراده ترسو هرگز در زندگی به موفقیت نمی‌رسند. ریشه ی اسلی ترس‌های نادرست، در جعل و نادانی است. همه از زلزله، تسادف، قرغ شدن و حادسه‌ی بد می‌ترسند.

۱۲. در جاهای خالی کلمه‌های مناسب بنویس.

«مهارت - عقب‌نشینی - شجاع - شجاعت - لشکری - اخلاقی - دفاع - فداکار»

سردار که با تدبیر و فرمان می‌دهد و سپاه خود را از خطر می‌رهاند
است. آن است که حرف راست و درست بگویم و در از آن بی‌باک و نترس باشیم.

۱۳. دوست من! دیروز و امروز هوا چگونه بود؟ گزارش هوای این دوروز را در دو بند بنویس.

گزارش هوای دیروز:

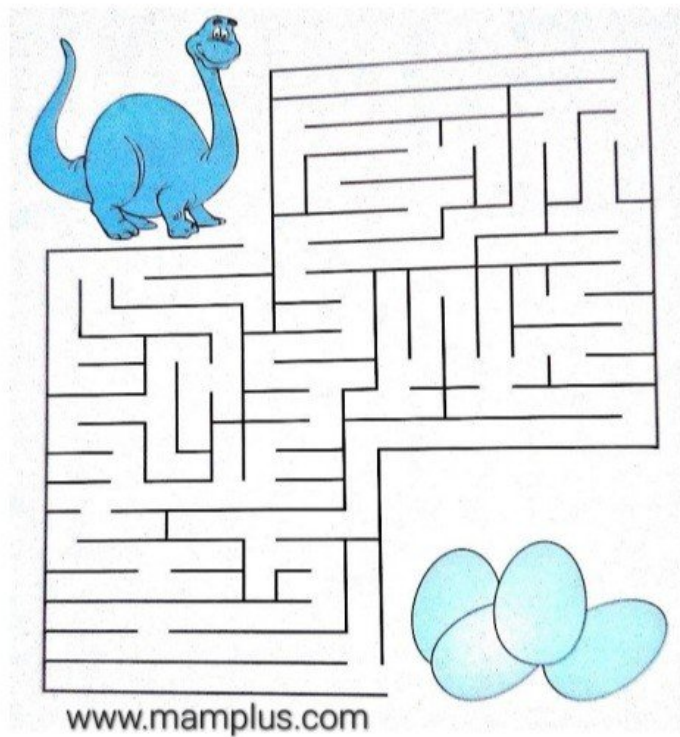
.....
.....
.....
.....
.....
.....

www.mamplus.com

گزارش هوای دیروز:

.....
.....
.....
.....
.....

دوست خوبم! دایناسور را به تخم‌هایش برسان.

ارزشیابی تصویری درس (۱۴)

انتظارات			معیار
			
			۱. توانایی گزارش نویسن را دارم
			۲. کلمه‌های هم‌خانواده، مخالف و هم‌معنی را به راحتی تشخیص می‌دهم
			۳. ترکیب‌ها و عبارات را پیدا می‌کنم و آن‌ها را به درستی می‌نویسم

مریم عزیزگی

فارسی

مبحث: فارسی: صفحه‌های ۹۸ تا ۱۱۰ / نگارش فارسی: صفحه‌های ۶۲ تا ۷۵

۱- در میان کلمات زیر، معنی چند واژه نادرست آمده است؟

«متانت: سنجیده رفتار کردن / نکوهیده: سنگین / تدبیر: چاره‌اندیشی / نهراسد: نترسد»

(۱) صفر (۲) یک (۳) دو (۴) سه

۲- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه درست است؟

«پیش پای او به رسم پیشواز / ابر با رنگین کمان، پل می‌زند»

(۱) منظور از «او»، «بهاری جاودان» است.

(۲) منظور از «او»، «پرستوهای خوب» هستند.

(۳) منظور از «او»، «سوار سبزیوش» است.

(۴) منظور از «او»، «باغبان نوبهار» است.

۳- در کدام گزینه، غلط املایی وجود ندارد؟

(۱) ریشه‌ی اصلی ترس‌های نادرست، در جهل و نادانی است.

(۲) همه از زلزله، تصادف، غرق شدن، بیماری و میکرب می‌ترسند.

(۳) انسان شریفی که با محارت در شعله‌های آتش فرو می‌رود تا جان هم‌نوع خود را نجات دهد، شجاع است.

(۴) انسان باید بتواند در برابر حوادث، رنج‌ها و دشواری‌ها ایستاده‌گی کند.

۴- مصراع اول بیت مقابل، کدام است؟ «.....» / بر سر هر شاخه‌ای گل می‌زند»

(۱) تا می‌آید، پرده‌ها از خانه‌ها

(۲) می‌رسد فصل بهاری جاودان

(۳) از میان پرده‌ها پر می‌کشند

(۴) باغبان هم، باغبان نوبهار

۵- واژه‌ی همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی به معنای «کسی» است که چیزی می‌نویسد.

(۱) جزوه‌نویس (۲) فیلم‌نامه‌نویس (۳) داستان‌نویس (۴) زیرنویس

۶- کدام گزینه، جزو مواردی که هنگام «گزارش‌نویسی» باید به آن توجه کنیم، نیست؟

(۱) معرفی موضوع گزارش

(۲) بیان کردن مکان و زمان رویداد

(۳) بیان کردن دقیق جزئیات رویداد

(۴) پرداختن به مسائل اصلی و جانبی موضوع

۷- مفهوم ضرب المثل «مزد آن گرفت جان برادر که کار کرد» با کدام یک از ابیات زیر تناسب دارد؟

- ۱) زین همه خواری که بینی ز آفتاب و خاک و باد/ چیست مزدت جز نکوهش (سرزنش) یا عتاب (خشم گرفتن) ای رنجبر
- ۲) ای شکم خیره به نانی بساز/ تا نکنی پشت به خدمت، دو تا
- ۳) متاع راستی پیش آر و کلاهی نکوکاری/ من از هر کار بهتر دیدم این بازارگانی را
- ۴) به آب روی همت، خاک را زر می توان کردن/ غلط کردم که عمر خویش صرف کیمیا کردم

۸- با توجه به داستان «روزی که باران می بارید»، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) از نظر امید، مغازه‌ی پدربزرگ از دیدنی‌ترین و زیباترین مکان‌ها بود.
- ۲) وقتی مرد رهگذر برای اولین بار وارد مغازه شد، امید مشغول خواندن کتاب شاهنامه‌ی فردوسی بود.
- ۳) امید تنها قیمت قاب‌های کوچک را می دانست.
- ۴) پدربزرگ بسیار مشتاق بود که بداند چه چیزی در مغازه کم است.

۹- عبارت کدام گزینه، از متن زیر دریافت نمی‌شود؟

«برخی، از پزشک و درمان می ترسند، در حالی که نمی دانند تلخی دارو و رنج جراحی، سلامت آن‌ها را تضمین می کند. خنده بر ترس‌های دروغین، گام اول به سمت شجاعت است. انسان‌ها، افزون بر شجاعت و قدرت بدنی، به شجاعت دیگری هم نیازمند هستند؛ شجاعتی که به آن «شجاعت اخلاقی» می گویند. شجاعت اخلاقی، آن است که حرف راست و درست بگوییم
www.mamplus.com

و در دفاع از آن، فداکار و ترس باشیم و اگر به چیزی آگاهی نداریم، بگوییم نمی دانیم.»

- ۱) شجاعت انواع مختلفی دارد که همه‌ی آن‌ها دارای اهمیت هستند.
- ۲) انسانی که شجاعت اخلاقی دارد، راجع به تمام موضوعات، بدون ترس صحبت می کند.
- ۳) برای حرکت به سمت شجاعت، باید برخی ترس‌های دروغین را کنار گذاشت.
- ۴) ترس بیهوده از پزشک، سلامت انسان را به خطر می اندازد.

۱۰- ترکیب تمامی کلمات کدام گزینه مانند «انسان شریف» است؟

- ۱) حوادث ناگوار - نعمت‌های فراوان - پدیده‌های لطیف
- ۲) شعله‌های آتش - مردم روزگار - نگاه تحسین آمیز
- ۳) شجاعت اخلاقی - مدرسه‌ی ابن سینا - شعر دلنشین
- ۴) مکان ناامن - استاد هنرمند - فضای باغ

پاسخ سؤال‌های فارسی

۱- گزینه‌ی «۲» - (صفحه‌ی ۱۰۶ فارسی)

نکوهیده: زشت و ناپسند

۲- گزینه‌ی «۳» - (صفحه‌ی ۱۰۵ فارسی)

منظور از «او» در بیت صورت سؤال، «سوار سبزپوش» است.

۳- گزینه‌ی «۱» - (صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷ فارسی)

صورت صحیح کلمات نادرست عبارت است از:

گزینه‌ی «۲»: میکروب

گزینه‌ی «۳»: مهارت

گزینه‌ی «۴»: ایستادگی

۴- گزینه‌ی «۴» - (صفحه‌ی ۱۰۵ فارسی)

صورت کامل شده‌ی بیت:

«باغبان هم، باغبان نوبهار / بر سر هر شاخه‌ای گل می‌زند»

۵- گزینه‌ی «۴» - (صفحه‌ی ۱۰۲ فارسی)

«زیر نویس»، یعنی متنی که در زیر (پایین) نوشته می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «جزوه نویس»، یعنی کسی که جزوه می‌نویسد.

گزینه‌ی «۲»: «فیلم‌نامه‌نویس»، یعنی کسی که فیلم‌نامه می‌نویسد.

گزینه‌ی «۳»: «داستان‌نویس»، یعنی کسی که داستان می‌نویسد.

۶- گزینه‌ی «۴» - (صفحه‌ی ۷۵ نگارش)

هنگام گزارش‌نویسی فقط به اصل موضوع پرداخته می‌شود و به مسائل جانبی توجهی نمی‌شود.

۷- گزینه‌ی «۴» - (صفحه‌ی ۱۱۰ فارسی)

مفهوم ضرب‌المثل صورت سؤال و بیت گزینه‌ی «۴»، این است که انسان با تلاش و کار کردن به همه‌چیز می‌رسد.

۸- گزینه‌ی «۲» - (صفحه‌های ۹۸ تا ۱۰۱ فارسی)

وقتی مرد رهگذر برای اولین بار وارد مغازه شد، امید مشغول تمیز کردن قاب‌ها بود و بار دوم که مرد رهگذر آمد، امید

مشغول خواندن کتاب شاهنامه بود.

۹- گزینه‌ی «۲» - (صفحه‌ی ۱۰۸ فارسی)

انسانی که شجاعت اخلاقی دارد، اگر به چیزی آگاهی نداشته باشد، می‌گوید نمی‌دانم، نه این‌که راجع به تمام موضوعات صحبت

کند.

۱۰- گزینه‌ی «۱» - (صفحه‌ی ۱۰۹ فارسی)

همانند ترکیب «انسان شریف»، ترکیب‌های «حوادث ناگوار، نعمت‌های فراوان، پدیده‌های لطیف، نگاه تحسین‌آمیز، شجاعت

اخلاقی، شعر دلنشین، مکان نامن و استاد هنرمند» نیز ترکیب وصفی می‌باشند.

۱. با توجه به معنی کلمه‌ها شکل صحیح حروف را در جای خالی قرار دهید.

ن...راسد ← نترسد می‌پرهی...د ← دوری می‌کند
نکو...یده ← زشت و ناپسند اف...ون ← بیشتر

۲. با استفاده از کلمه‌های داده شده جاهای خالی را پر کنید.

تضمین بی‌دلیل نترسیدن نگوئیده موقّیّت‌ها رنج جراحی شجاعت

www.mamplus.com

الف) تلخی دارو و سلامت آن‌ها را می‌کند.

ب) آنچه ناپسند و است این است که انسان بترسد.

ج) شجاعت نیست.

د) برای رسیدن به همه به نیازمندیم.

۳. در جمله‌ی زیر دو غلط املائی وجود دارد. شکل صحیح آن‌ها را بنویسید.

سربازی که در صهنه‌ی نبرد، وظیفه‌ی خود را انجام می‌دهد، شجاع است.

(.....) (.....)

۴. برای هر کلمه یک مترادف بنویسید.

بیم (.....) تدبیر (.....) موقّیّت (.....) متانت (.....)

۵. برای کلمه‌های زیر صفت مناسب بنویسید.

خانه آتش‌نشان صحنه

۶. با حروف به‌هم‌ریخته‌ی زیر یک کلمه‌ی معنی‌دار بنویسید.

الف) ا - ز - و - ن - ف (.....) ب) م - ض - ت - ی - ن (.....)

۷. کلمه‌های به‌هم‌ریخته را مرتب کنید و با آن‌ها یک جمله بنویسید.

الف) اوّل - بر - به‌ست - گام - شجاعت - ترس‌های - خنده - دروغین - است

ب) قدرت بدنی - به - و - شجاعت - نیازمندیم - در - روزگار - این

۸. کلمه‌های هم‌خانواده را دسته‌بندی کنید.

حادثه خطر ترس حوادث ترسو خطرناک ترسناک خطرات احداث

۳	۲	۱
.....
.....
.....

www.mamplus.com

۹. تعداد جمله‌های زیر را در کنار هر کدام بنویسید.

الف) اگر به چیزی آگاهی نداریم، بگوئیم نمی‌دانیم. (.....)

ب) آن‌چه ناپسند و نکوهیده است، این است که انسان بی‌دلیل بترسد و یا از ترس قدرت تصمیم‌گیری را از دست بدهد. (.....)

ج) شجاعت نترسیدن نیست، بلکه آن است که انسان از مشکلات نهراسد. (.....)

۱۰. با متضاد کلمه‌های زیر جمله بسازید.

جمله	
.....	ترسو:
.....	سلامتی: